

KÜBA KRİZİNDE PRAVDA GAZETESİNDE YAPILAN SSCB PROPAGANDASI VE RUSYA KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARINDA KÜBA VE UKRAYNA KRİZİ HABERLERİ

Mushfig HUSEYNOV
İstanbul Üniversitesi, Türkiye
huseynov.musfiq777@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-9439-6936>

<i>Atf</i>	Huseynov. M. (2023). Küba Krizinde Pravda Gazetesinde Yapılan Sscb Propagandası ve Rusya Kitle İletişim Araçlarında Küba ve Ukrayna Krizi Haberleri. Journal of Communication Science Researches, 3 (2), 155-175.
------------	---

ÖZ

1962 yılının Ekim ayında tüm dünya kamuoyu büyük bir siyasal krizle yüz-yüze kalmıştır. SSCB Küba'ya nükleer silahlarını yerleştirdiğini tüm dünya ABD basınından ve Jon Kenndey'nin televizyon ile halka müracaatından sonra haber tutmuştur. Fakat bu sorunun kökeni 1959 yılına dayanıyor. ABD'nin İtalya ve ardından da Türkiye'ye Jupiter balistik füzelerinin yerleştirilmesi ve SSCB'nin bundan haber tutması ile SSCB Küba'ya nükleer başlıklı füzelerini gönderiyor ve bundan haber tutan Beyaz Evde tartışmalar başlıyor. Araştırmanın büyük çoğunluğu 1962 yılı 16 Ekim ile 29 Ekim arasındaki Pravda gazetesinde yapılan propaganda örnekleri araştırılacaktır. Bu tarihlerde Pravda gazetesinin daha çok hangi tür propaganda yöntemleri kullandığı ve kriz derinleştikçe propagandanın nasıl tutum sergilediği araştırılacaktır. Rusya'nın kitle iletişim araçları bu sorunlar arasında güçlü bir bağlantı olduğuna sürekli vurgu yapmışlardır. Aynı zamanda Rusya Devlet Televizyonunun Küba 'Anadır' operasyonu belgeseli başta olmakla günümüzde çok önemli etkiye sahip Rus kitle iletişim araçlarında bu krize nasıl yaklaşım sergilendiği araştırılacaktır. Ukrayna Krizi ile Küba Krizi arasında benzetme yapan ünlü ve geniş kitleye hitap eden kitle iletişim araçlarında çıkan haberler incelenecektir. 24 Şubat 2022 yılında Ukrayna ile Rusya arasında krizin başlanması ile Küba Krizi yeniden akıllara gelmiştir. Rusya devleti Ukrayna ile başlattığı özel operasyonuna Küba Krizi ile benzetme yaparak bu savaşın başlatılmasına hak kazandırmıştır. Küba krizi 1962 yılına tekabül etse de Rusya ve Ukrayna arasındaki savaş bu sorunu yeniden gündemimize getirmiştir. 1962 yılında geçen olayların günümüzle ilişkisi daha da artmıştır. Hatta Rusya Federasyonu Dış İşleri Bakanı Sergey Lavrov'un ve diğer Rusyalı devlet resmilerinin açıklamaları bu sorunu gündeme getirmiştir. Ukrayna Krizi sırasında Küba Krizi ile benzetme yapılması bu konunun 1962 yılına giderek yeniden araştırılması gerektiğini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Küba Krizi, SSCB, Ukrayna Krizi, Propaganda, Pravda Gazetesi.

USSR PROPAGANDA IN THE CUBA CRISIS IN THE PRAVDA NEWSPAPER AND THE NEWS ON THE CUBA AND UKRAINE CRISIS IN RUSSIA MASS MEDIA

ABSTRACT

In October 1962, the entire world community was faced with a major political crisis. The whole world reported that the USSR had placed its nuclear weapons in Cuba, after the US press and Jon Kenndey's appeal to the public via television. But the root of this problem goes back to 1959. With the placement of Jupiter ballistic missiles in Italy and then in Turkey by the USA, and the USSR keeping news of this, the USSR sends its nuclear-tipped missiles to Cuba, and discussions begin in the White House, which

keeps news of this. The majority of the research will be based on examples of propaganda made in the newspaper Pravda between 16 October and 29 October 1962. It will be investigated what kind of propaganda methods Pravda newspaper mostly used during these dates and how the propaganda behaved as the crisis deepened. Russia's mass media constantly emphasize that there is a strong connection between these problems. At the same time, the approach to this crisis in Russian mass media, which has a very important effect today, will be investigated, especially in the documentary of the Cuban 'Motherdir' operation of the Russian State Television. The news published in the mass media, which makes a comparison between the Ukraine Crisis and the Cuban Crisis, will be examined. With the onset of the crisis between Ukraine and Russia on February 24, 2022, the Cuban Crisis came to mind again. The Russian state has given the right to start this war by comparing its special operation with Ukraine with the Cuban Crisis. Even though the Cuban crisis corresponded to 1962, the war between Russia and Ukraine brought this issue back to our agenda. The relations between the events that took place in 1962 and the present have increased even more. In fact, the statements of the Minister of Foreign Affairs of the Russian Federation Sergey Lavrov and other Russian state officials raise this issue. Making an analogy with the Cuban Crisis during the Ukraine Crisis reveals that this issue should be re-examined by going back to 1962.

Keywords: Cuban Crisis, USSR, Ukraine Crisis, Propaganda, Pravda Newspaper.

GİRİŞ

Propaganda ve Siyasal İletişim

Propaganda tek taraflı ve çoğu zaman ve bir tarafı doğru çıkartmak için yapılan bir yöntemdir. Siyasal iletişimin çok önemli bir yöntemi olan propaganda daha çok kitle iletişim araçlarının vasıtası ile hedef kitlelere ulaştırılmaktadır. SSCB gibi otoriter ve anti-demokratik kamuoylarında belirli ve sansür edilmiş bilgiler insanlara ulaştırılmıştır. İnternetin ortaya çıkışı ile ve sosyal medyanın da yaygın hale gelmesi insanlara daha çok seçmeli bilgiler sunmuştur. SSCB daha çok bir taraflı ve komünist propagandası yapmıştır. Moral sağlama sorunu, yalnızca kısmen bir propaganda sorunudur, çünkü propaganda, güvenilmesi gereken birçok araçtan yalnızca biridir. Etkisinin kapsamı, önemli olmakla birlikte sınırlıdır.

Propaganda, sigara tedariki veya yiyeceklerin kimyasal bileşimi gibi nesnel koşulları değiştirerek zihinsel durumları kontrol etmek anlamına gelmez. Propaganda, soğuk ve kendinden emin baskı yoluyla moral oluşturmayı bile içermez. Yalnızca anlamlı sembollerin kullanımı yoluyla veya daha spesifik olarak, daha az doğru olsa da hikayeler, söylentiler, özetler, resimler ve diğer sosyal iletişim biçimleri aracılığıyla fikirlerin kontrolüne atıfta bulunur. Propaganda, çevredeki veya vücuttaki diğer koşulları değiştirerek değil, sosyal telkini doğrudan manipüle ederek fikirleri ve tutumları kontrol etmeye çalışır.

Propaganda, askeri bir düşmana karşı operasyon yürütmenin üç ana aracından biridir:

- askeri baskı (karanın, denizin zorlayıcı gücü)

Hava ve hava kuvvetleri);

- ekonomik baskı (hammadde ve malzeme kaynaklarına, pazarlara, sermayeye ve işgücüne erişime müdahale);

- propaganda (önerinin doğrudan kullanımı).

Halk, savaşı başlatanın düşman olduğuna ve bunun kalıcı, karlı ve hayırsever bir barışın önünde bir engel olduğuna ikna olduğunda, propagandacı görevini tamamlamıştır. (Harold Lasswell, 2021, s. 49) Neyse ki dürüst ve yetenekli bir politikacı, propagandanın yardımıyla halkın iradesini etkileyebilir ve onu istediği gibi şekillendirebilir. Politikacı halkı anlar. Halkın ne istediğini ve neyi kabul edeceğini biliyor. Ama bir siyasetçinin genel satış müdürü, halkla ilişkiler danışmanı ya da aynı anda kitlelerle etkili iletişim kurabilen biri olması gerekmez (Bernays, 2010, s. 92).

Propagandanın etkili olabilmesi için, materyalin potansiyel olarak patlayıcı konuları mümkün olduğunca az doğrudan ele alması gerekir. Bu, Stuart Hall'un işaret ettiği gibi, sosyal çelişkileri mesajın kendisine

dahil etmek anlamına gelir Şiddet propagandası tüm medya kanallarında yaygınken, televizyondaki şiddetin gençler arasında suçu beslediğini kim kesin olarak söyleyebilir? (Herbert Schiller, 1980, s. 81). Modern propaganda, dolambaçlı bir ikna yolunun kullanılmasına katkıda bulunur ve bilgi işlem alanındaki bilişsel cimrinin yeteneklerinin kesiminden fayda sağlamak için tasarlanmıştır. (Anthony R. Pratkanis, 2002, s. 54). ‘Propaganda bir saldırdır, bir istiladır’ (yani, zihninizi ve inançlarınızı yenmek isteyen bir saldırgandır). Dikkatinizi belirli yönlere çekiyor: siyasi figürler ve reklam verenler gibi propagandacılar da düşmanlardır; propaganda taktikleri, askeri manevralar ve imha edilmesi gereken silahlar gibidir; zihninizin ve duygularınızın saldırılara karşı korunmaya ihtiyacı duyulur (Anthony R. Pratkanis, 2002, s. 54). Siyasi iletişim, kural olarak, kültürel ve tarihsel faktörler tarafından belirlenir ve ulusal olarak kamuflej olur (Kulikova, 2017).

Küba Krizi Tarihi

Küba Krizi zamanı SSCB'nin ABD'deki büyü elçiliğinin sekreteri Aleksandr Fomin ABC tele kanalının gazetecisi Djone Skali ile Washington şehrinde görüşü oluyor. Görüş zamanı Djone Skali Kruşov'un Kennedy'ni zayıf görmemeye ve 48 saat içinde Küba'nı ve SSCB'ni yok edebileceklerini söylüyor. Aleksandr Fomin ise Berlinin Batısına girecek tankları hatırlatıyor (V.I., 2007, s. 245). Berlin sorunu SSCB ve Almanya arasında 1958 yılında daha da büyümekteydi. 1958 yılında Almanya Demokratik Cumhuriyetindeki SSCB büyükelçisi bir mektupla kapitalist devletlerin alman halkına çok ciddi propaganda yaparak baskı uyguladığını yazmıştır (Orlov, 2000, s. 409).

1 Ocak 1959'da Küba'da, Fidel Castro liderliğindeki genç solcu radikal reformcular, Batista'nın Amerikan yanlısı diktatörlük rejimini devirmiştir. Amerikan devleti, yeni hükümeti şiddetle devirmek için hazırlıklara başlamaktaydı. Bu ABD ve Küba devletleri arasındaki gerilimi tırmandırmıştır. 1960 yılında ise ABD Başkanı D. Eisenhower, ABD'de Küba birliklerinin oluşturulmasına ilişkin gizli bir direktif imzalamıştır. 17 Nisan 1961'de ABD Hava Kuvvetleri tarafından Küba uçakları gibi kamufle edilen Amerikan uçakları Küba'yı bombalamışlar ve ardından ABD'de eğitilmiş Kübalı göçmenlerin silahlı birlikleri adaya inmişler. Nüfusun mutlak çoğunluğunun Küba liderliğinin desteğiyle, Playa Chiron'a inen paralı askerlerin tugayı hızla yok edilmiştir. Bu zafer Amerikan yönetiminin prestijine ciddi zarar vermektedir ve F. Castro rejimine büyük popülerlik getirmiştir (Malakhov, 2016, s. 2).

Kruşçev kendi hatıralarından olan kitabında: ‘1960 yılının 1 Mayıs bayramında SSCB Savunma Bakanı Malinovski'nin onu aradığını ve SSCB sınırlarını U-2 Amerikan keşif uçağının Pakistan ve Afganistan üzerinden geçerek Sverlovst şehrine yaklaştığını söylediğinde ben uçağın derhal vurulmasını emir etmiştim. Uçak vurulmuştu ve pilot sağ salim ele geçirilmişti’ (Kruşçev, 2016, s. 495).

Kruşçev, N.S. 1962 yılında Fidel Castro'nu hâkimiyeti ele geçirilme haberini televizyon ve radyodan duyduklarını anlatıyor ve o zaman Castro'nun SSCB'ye karşı tutumunun nasıl olacağını belli olmadığını anlatıyor. Kruşçev'e göre Fidel Castro onlara göre tamamen belirsiz adam idi. Castro'nun SSCB ile çok ihtiyatlı ve çekimser davrandığını bildiklerini anlatmaktadır. (Kruşçev, 2016, s. 495). Kruşçev: “SSCB Küba'ya delegasyon göndermişti. ABD Küba'yı çok önemli enerji kaynağı olan petrolden mahrum etmişti. Bizim o dönem çok tankerimiz yoktu. Hatta tanker sorunu İtalya ve ABD arasında diplomatik sorunlar oluşturmuştu. Biz Küba'ya Kudrayasev'i gönderdiğimizde onun yanında TASS haber ajansının gazetecisi Alekseyev'i de göndermiştik’ (Kruşçev, 2016, s. 495).

Kruşçev: Biz Türkiye'de ve İtalya'da aynı zamanda Batı Almanya'sında ABD roketlerinin olduğunu biliyorduk. Toplantı zamanı derhal Küba'ya askeri hareketin başlatılmasını teklif etmiştim ve teklifim kabul edilmişti. Ben Hiroşima'da 20 bin kişinin atom bombası sayesinde öldüğünü biliyordum. Ben Küba'ya roketler gönderirken Kübalıların içinde istenilmeyen adamların ola bileceğinden şüphelerin olduğunu Castro'ya bildirmiştik. Biz ABD basınından bizim roketlerin Küba'da olduğunu öğrendiğimizde her şey belli olmuştu (Kruşçev, 2016, s. 495).

1961 yılında Küba ABD ilişkilerinde yeni gerilim yaşandı. ABD Savunma Bakanlığı'nın önerdiği «Mongoose» kod adlı gizli bir Amerikan projesi 'ne göre Küba halkının müracaatı olsa ABD adaya

askeri operasyon düzenleyecekti. Ocak 1962'de Washington, Küba'yı Amerikan Devletleri Örgütü'nden (OAS) çıkarmayı başarmıştı. 21 Mayıs 1962'de, SSCB Savunma Bakanlığı'nın sınırlı bir askeri üst düzey çevresi, benzeri görülmemiş bir ölçek ve zamanlama operasyonu planlama görevi almıştı ve 24 Mayıs tarihinde CPSU Merkez Komitesi Başkanlığı'nın genişletilmiş toplantısında kabul edilen kararlar SSCB Küba'ya nükleer silahların yerleştirilmesi kararını vermişti (Malakhov, 2016, s. 2).

ABD senatörü H. Capehart 1960 yılının 2 Ağustos tarihinde kendi konuşmasında artık SSCB ordusunun Küba'da olduğunu ve iktidarın buna müdahale etmemesini ABD devletini tehlike altına atmak olarak gördüğünü belirtmişti. Cumhuriyetçilerin bu eleştirileri sonuçlar vermeye başladı. ABD hükümeti 27 Eylül 1962 yılında Küba'ya 'gereken tedbirler görmeyi' 3 ekimde ise 'adaya silahlı müdahaleye' izin veren karar kabul edilmişti (I.V., 2018, s. 3).

Soğuk Savaşın alevlenmesiyle Fransa'nın payı için özel bir rol düşmüştü. 1958'de iktidara gelen General de Gaulle, Beşinci Cumhuriyet'in ilk cumhurbaşkanı olduktan sonra yeni bir dış politika kursu başlattı. Fransa, SSCB liderliğindeki Varşova Paketi ülkelerine karşı çıkan ABD ve İngiltere liderliğindeki Atlantik bloğu ile olan müttefik ilişkilerine bağlı kalmıştı (Leonidovna, 2005, s. 4). SSCB ve Küba arasındaki anlaşmaya göre operasyona SSCB Or. Generalı I. A. Pliev rehberlik etmeli idi. Operasyon 1962 yılının 31 mayısla 9 Haziran tarihlerinde sonlandırılmıştı. SSCB Askerlerin, askeri teçhizatın ve silahların taşınması ile toplamda Küba operasyonunda 180 gidiş yapan 85 gemi katıldı ve geri dönmüştü. 22 Ekim tarihinde ABD Cumhurbaşkanı Jon Kennedy radyoda ulusa sesleniş yaparak Küba'nı ablukaya aldıklarını ve Küba'ya ambargo koyulduğunu ilan etmişti. 23 Ekim'e kadar, yaklaşık 180 ABD Donanması gemisi Küba'ya yaklaştı ve gemide 95 bin denizci vardı. Fidel Castro'nun da söyledi gibi: 'Ya Vatan Ya Ölüm' Biz Zafer Kazanacağız'. Küba toplamda 250 bin kişiden ordunu organize etmeyi becerdi. 25 Ekim'e kadar, Sovyet R-12 füzelerinin tüm fırlatma pozisyonları fırlatma için hazırды. Her an bir nükleer savaşın patlak verebileceği son derece tehlikeli bir durum gelişmişti. 27 Ekim 1962'de bir Sovyet uçaksavar füzesinin Küba toprakları üzerinde bir Amerikan U-2 Lockheed yüksek irtifa keşif uçağını düşürmesinden sonra durum daha da artmıştı 27-28 Ekim 1962 gecesi, Miami'den (ABD) 'Gusanos' sabotaj birlikleri paraşütle iniş yapmaya çalışmışlardır (5 bin kişi). SSCB bunun önüne geçmeği başarmıştı (Malakhov, 2016, s. 2).

Küba krizi Ekim 1962'de zirveye ulaştı ve insanlığı nükleer felaketin eşiğine getirmişti. Amerikan istihbaratı Küba'da ABD topraklarının güvenliğini tehdit eden orta menzilli Sovyet füzelerini keşfettikten sonra, Amerikan hükümeti adanın deniz ablukasını ve ultimatoma ilan etmeden önce Sovyetler Birliği'ne Batı dünyasının liderlerine niyetlerini bildirerek başvurmuştu. Bu koşullar altında Fransa, ABD'ye koşulsuz desteğini ilan etmekten çekinmişti (Leonidovna, 2005, s. 4). Küba Krizi 1962 yılının 29 Ekim tarihinde bittiği sayıla bilinir fakat Rusya Federasyonu Dışişleri Bakanlığının ait Moskova Devlet Uluslararası İlişkiler Üniversite'sinin profesörü Martynov Boris Fedorovich'ü göre ise bu kriz Küba SSCB ilişkilerini kötüye doğru etkilemiştir. SSCB ilişkileri düzeltmek için SSCB resmlerini 1962 yılının kasım ayında acilen Küba'ya göndermişti (Fedorovich, 2022, s. 4).

Daha önce Sovyetler Birliği'nde Batı Yarımküre 'de yeni bir sosyal sistem olarak sosyalizmi ve yeni bir ideoloji olarak Marksizm-Leninizm'i seçen ilk ülke olarak kabul edilen Küba'dan kopuş, Sovyet liderliğine yakışmamıştır. Ciddi ideolojik ve siyasi hasara ek olarak, böyle bir boşluk, Küba füze krizinden sonra Sovyetler Birliği ile ilişkilerinin tamamen ve geri dönülmez bir şekilde kötüleştiği görünen Çin'in eline geçecekti. Ayrıca "kapitalist olmayan gelişme" yoluna girmiş sözde "Üçüncü Dünya" ülkelerinde SSCB'nin prestijine ve Marksist-Leninist ideolojiye ciddi bir darbe indirecektir. Fidel Castro'nun 1963'te bir Fransız gazeteciyle yaptığı röportajda söylediği sözler belirleyicidir: "Kruşçev kendisi gelseydi onu döverdim." (Fedorovich, 2022, s. 4).

Bu makaleden de görüldüğü üzere Küba Krizi 1962 yılında bitse de SSCB sosyalist devlet olan Küba ile ilişkileri düzeltmek için büyük çabalar sarf etmiştir.1961 yılında ABD Küba'ya askeri hareket düzenlese de başarı elde edememiştir. 1959 yılında Fidel Castro'nun Küba'da hâkimiyete gelmesi SSCB ve Küba arasında ilişkilerin daha da güçlenmesine sebep oldu. Hatta ABD'deki 1960 yılı cumhurbaşkanı

seçimlerinde Küba'daki rejimi devirmek seçim kampanyasında bir araç olarak kullanılmaya başlanmıştı. Jon Kennedy seçim vaatleri olarak Küba'da vatandaş direnişine 207 milyon ABD doları harlanacağını söylemişti (I.V., 2018, s. 3).

Bu yönelimi korurken de Gaulle yine de ABD'nin diktatörlüğüne boyun eğmek istememişti ve Fransa'nın NATO askeri örgütünden ayrılmasına ve kendi Fransız atom silahlarını yaratmasına kadar Atlantik Bloğuna olan yükümlülüklerini kademeli olarak sınırladı. Fransa'nın diplomatik çabaları bu rotayı sürdürmeye yönelikti (Leonidovna, 2005, s. 4). 27 Ekim 1962 yılında Kruşçev ABD'nin Moskova'daki büyükelçisi F.Koler'a Türkiye'deki analogi roketleri çıkarılacağı takdirde olumlu davranacakları mesajını vermiş oldu. 28 Ekim'de Kruşçev radyoda resmi olarak ABD tarafına olumlu yanıt verdi. 28 Ekim'de ABD ve SSCB Küba Krizini resmi anlaşma ile çözmüş ulaşılmıştı (Trunov, 2013, s. 8).

Rusya Kitle İletişim Araçlarında Küba Krizi Rusya İnternetin Gelişim Enstitüsünün Belgeseli

İlk kaynak olarak Rusya'nın İnternetin Gelişim Enstitüsü'nün sadece belgelerden oluşan belgeseli kullanılacaktır. Buna sebep belgeselde kronoloji olarak hadiselerin araştırılmasıdır. İlk önce 2 CIA ajanının özel askeri uçakla uzaktan çekilen fotoğrafları incelenmektedir. Bu fotoğraflar incelenirken CIA ajanlarından biri diğerine Küba'da çekilen fotoğraflarda Soccer meydanı gördüğünü söylüyor. Diğer ajan ise ona Kübalıların futbol oynamadığını söylüyor. Daha sonrasında CIA direktörü her iki ajanına Kübalıların basebol veya soccer oynamadığını söylüyorlar. Sonra CIA direktörü Beyaz Eve giderek ABD Cumhurbaşkanı Jon Kennedy ile görüşüyor ve durumu anlatıyor. Sonrasında fotoğrafları inceleyen CIA Fotoğraflar Bürosunun Direktörü Arthur Lundal Jon Kennedy'ye de Rusların. 'Soccer' Kübalıların ise basebol oynadığını belirtiyor (Enstitüsü, 2022).

Jon Kennedy ise Kübalıların futbol değil de basebol oynadığını onaylıyor. CIA Fotoğraflar Bürosunun Direktörü Arthur Lundal Jon Kennedy'ye Rusların artık Küba'da olduğunda şüphe kalmadığını söylüyor. Jon Kennedy ise Küba üzerinde uçuşların devam ettirilmesi gerektiğini ve demir delillerin olması gerektiğini bildiriyor (Enstitüsü, 2022).

Şekil 1: ABD İstihbaratının Küba'da Çektirdiği İlk Fotoğraf- 'Rusların Futbol Meydanı' (Enstitüsü, 2022)

2 devlet yetkilisi arasında ise böyle bir konuşma geçiyor-Bretforttan ve Ravenniden çoklu sayıda mühimmat gerektiğini ve Georgia ve California'daki uçak fabrikalarından daha çok roketler getirilmeli

olduğunu bildiriyor.4 Eylül 1962 yılında ABD Dış İşleri Bakanı Din Rask Beyaz Sarayda tüm üst düzey devlet yetkileri ile konuşmasında Küba devletinin silahlanmasına karşı ona karşı olan tüm devletlerle birlikte hareket edileceğini bildiriyor. Küba'ya yardım eden devletin de kimliğinden aslı olmayarak o devlete de engeller koyulmalı olduğunu bildiriyor. Onun bu fikrini dönemin ABD Savunma Bakanı Robert Maknamara fevkalade bir fikir olduğunu ve tam desteklediğini ifade ediyor (Enstitüsü, 2022). ABD Savunma Bakanı Robert Maknamara SSCB tarafından silahlandırılan Kübanın envanterinde 16 Miq savaş uçağının bulunmasından büyük rahatsızlık duyduğunu belirtiyor. Sonrasında ABD Dış İşleri Bakanı Din Rask ise Savunma Bakanına Mig uçaklarının mevcut olmasının sorunun gelecekte daha da büyümesinin belirtisi olarak mı gördüğünü soruyor. Robert Maknamara sorunun büyüme ihtimalinin üzerinde durduğuna işaret ediyor. Çünkü SSCB Küba'ya silah desteğini artıracağına eminliği ifade ediyor (Enstitüsü, 2022).

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Ulusal Güvenlik Danışmanı McGeorge Bundy ise Rusların 'Yer-Yer' roketlerini Miq uçaklarına kurarsa bunun sorun oluşturma ihtimalini soruyor. ABD Savunma Bakanı Robert Maknamara ise cevabında Mig'lere hem 'Yer Yer' hem de nükleer başlıklar taşıyan roketlerin kurula bilinme ihtimalinin yüksek olduğunu anlatıyor. ABD Dış İşleri Bakanı Din Rask ise her şeyi garanti altına almak için Küba'ya ambargo koyulmasının ve onun tecrit edilmesi gerektiğini savunuyor (Enstitüsü, 2022).

CIA'nın Küba Krizi Operasyonu Başkanı Edward Lancedail ise tamamen gizli olan dosyada şunları aktarmaktadır: Biz ABD devleti olarak Küba'daki Komünist rejimi devireceğiz. Ve ABD'nin çıkarlarına uygun rejimi ABD'de kuracağız. ABD Dış İşleri Bakanı Din Rask ise 1961 yılının aralık ayında Fidel Castro'nun kendisini tam bir Marksist Leninist adlandırmasının SSCB'nin endişe duyduğunu ve bu sebepten ora askeri güç gönderdiğine eminliğini bildiriyor (Enstitüsü, 2022).

ABD Savunma Bakanı Robert Maknamara ABD Cumhurbaşkanı Jon Kennedy ile konuşmasında ABD devletinin Küba Krizinde neden harekete geçmediğini soruyor. Jon Kennedy ise cevabında bunun Berlin sorunu ile ilgili kaynaklandığını bildiriyor (Enstitüsü, 2022).

ABD Cumhurbaşkanı Jon Kennedy Beyaz Evdeki konuşmasında yeterince ellerinde delillerin olmadığını ve diğer taraftan ise Türkiye'ye ABD devletinin balistik füzeleri yerleştiğini ve SSCB hükümetinin bundan habersiz olduğunu ve bunlara cevapsız kaldığını söylemişti. Tam da o dönemde SSCB dünyaca ünlü devlet haber ajansı olan Tass tüm dünyaya SSCB gibi güçlü nükleer güce sahip bir ülkenin dünyanın hiçbir yerine atom bombalarını yerleştirmek gibi bir planın olmadığını anlatmaktaydı (Enstitüsü, 2022).

Rusya'nın Devlet Televizyon Kanalı 'Rossiya'da 'Anadır' Operasyonu Belgeseli

Rusya'nın devlet televizyon kanalı olan Rosiyya kanalının da Küba Krizi ile ilgili çok meşhur bir belgeseli vardır. Bu belgesel son dönemlerde yeniden bu kanalda çok aktif olarak gösterilmeye başlamıştır. Belgesel Küba Krizi ile ilgili çekilen en popüler belgeseldir. Bu belgeselde ABD kamuoyunun Küba Krizinden yalnız 1963 yılının nisan ayında haber tuttuğu anlatılmaktadır. Bu belgeselde Nikita Kruşovun müdahalesi olmasaydı 3. Dünya Savaşının çıka bileceği iddia edilmektedir. Belgeselde konuşma yapan CIA'nın 1962-1963 yıllarında ajanı olan Dino Brodjoni ABD'nin askeri gücünün SSCB'nin askeri gücünü 10 defa üstelediğini ve ABD'nin çok güçlü bir devlet yapısına sahip olduğunu anlatmaktadır (Demina, 2003).

ABD Savunma Bakanı Robert Maknamara bu bilgileri tam 40 yıl sonra ABD'de yapılan konferansta öğreniyor. Bu bilgini ilk kez Rusya Federasyonu'nun o dönemki Savunma Bakanı Gribkov söylerken ilk önce inanmıyor. Sonda Savunma Bakanı Gribkov gerekirse belgelerle ispatlarız diye sert cevap veriyor. Bu konferans 1992 yılında Amerika'nın Millî Güvenlik Arşivinin bugüne kadar çalışması olan Svetlana Savranskanın katılımı ile olmuştur (Demina, 2003). SSCB hükümeti kendi ordusunun üst düzey albayı olan Oleg Penkovoskini 1963 yılında idam etmiştir. Bunun sebebi ise Oleg Penkovoskinin Küba Krizine ait belgeleri ABD devletine gönderdiği ispatlanmış ve Küba Krizinden tam 1 yıl sonra

idam edilmiştir. Tomas Blenton (ABD Milli Güvenlik Arşivinin Direktörü) Oleg Penkovoskinin R 12 roketleri hakkında bilgi verdiğini amma onların Küba'ya gönderildiği hakkında bilgisinin olmadığını bildiriyor (Demina, 2003).

Şekil 2: 1963 Yılında Küba Krizine Ait Belgeleri ABD İstihbaratına Gönderdiği İçin Kurşuna Dizilerek İnfaz Edilen SSCB Ordusunun Albayı Oleg Penkovski (Demina, 2003)

Aleksandr ve İndiçirka gemileri ile nükleer bombalar Küba'ya taşınmıştı. Küba'ya ilk kez İndiçirka gemisi 4 Ekim 1962 yılında ile getirilmiştir. 'Anadır' operasyonun albayı Rafeyel Zakirov İndiçirka gemisini karşılayan ilk SSCB alayı olarak onlara gemiye herhangi tehlike yarandığı anda geminin derhal patlatılarak batırılması ile görevlendirildiğini anlatıyor. Hatta gemi geldiğinde su dalgıçlarının mayınlara karşı suya dalarak kontroller yaptığını anlatıyor. (Demina, 2003) SSCB'nin Marşal'ı Dimitri Yazov(SSCB Savunma Bakanı(1987-1991) 'Anadır' operasyonun albayı olduğunu ve Küba'da hayat koşullarının oldukça zor olduğunu anlatıyor. Dimitri Yazov 300'e yakın SSCB askerinin zehirlendiğini bile anlatıyor. Diğer taraftan kızıl ordunun askerleri çadırlarda kalmak zorunda idiler. Rafael Zakirov ise askerlerin onlarca yılını öldürerek ağaçtan asmak zorunda kaldıklarını anlatıyor (Demina, 2003).

'Anadır' operasyonun albayı Valentin Palkovnikov ise Küba'da çok sayıda ölümcül örümceklerinin bulunduğunu ve bundan başka orda insanlarda salgın hastalıklar oluşturan sivri sineklerin askerleri çok kötü etkilediğini anlatıyor. 'Anadır' operasyonun albayı Rafeyel Zakirov Nikita Kruşovun çok stratejik ve taktik hareket ederek 'Anadır' operasyonu ile zafer kazandığını anlatıyor. Rafeyel Zakirov 1962 yılında ABD'nin toplamda 5000 adet SSCB'nin ise 300 adet nükleer silaha sahip olduğunu anlatıyor. Daha sonra ise Küba'ya bu roketlerin konumlandırılması ile karşı tarafı az sayıda nükleer silahın olmasına rağmen geri çekilmeye mecbur edildiğini anlatıyor (Demina, 2003).

Bildiğimiz üzerine her yıl SSCB'de 1 Mayıs bayramında askeri geçit düzenleniyor. Bu askeri geçitlerden birinde ABD'nin Moskova'daki ateşesi özel fotoğraf makinesi ile SSCB'nin nükleer silahlarını net ölçüleri ile çekerek göndermiş. 1962 yılının 14 ekiminde ABD Keşif Uçağı nihayetinde 65 fitten SSCB'nin nükleer silahlarını çekmeyi başarıyor. CIA Ajanı Dino Brugioni Fotoğrafların İncelenmesi Bürosunda bu benzerliği saptamayı başarıyor ve 16 Ekim'de bu bilgileri Jon Kennedy ile paylaşıyor. Valeriy Krasotkin 1962 yılının 20 Ekim gecesi çok acil durum bildirisi aldıklarını ve her an nükleer atışın yapılmasına hazır olmalı olduklarını bildiriyorlar. (Demina, 2003) 2019 yılında yine 'Rosiyya' devlet kanalında 'Optimistler- Küba Krizi' isimli tarihi dizi çekilmiştir. Bu bir daha Küba Krizinin Rusya kamuoyuna ulaştırılmasının ve bunun bir diplomatik başarı olduğu gibi gösterilmeye çabalar sarf edildiğinin göstergesidir.

Şekil 3: 'Rosiyya' Devlet Kanalında 'Optimistler- Küba Krizi' İsimli Tarihi Dizi
(<https://www.kinopoisk.ru/series/1367857/>, 2019)

Rusya Kitle İletişim Araçlarında Küba ve Ukrayna Krizlerinin Aynılaştırılması

Rusya kitle iletişim araçlarında Ukrayna Krizi sadece 2022 yılından değil 2014 yılından itibaren bu tür haberler çıkmaktadır. İlk önce 24 Şubat 2022 yılına kadar olan haberler araştırılacak.

24 Şubat 2022 Yılına Kadar Çıkan Haberler

22 Mart 2015 yılında Pravda.ru web sitesinde çıkan 'Ukrayna: Karayip krizinin arka yüzü' haberinde Amerikalı diplomat William R. Polk Küba Krizi ile Ukrayna Krizinin aynı olduğunu anlatıyor (Ermilin, 2015). Nezavismaya web sitesinde çıkan 'Ukrayna sorununun Küba perspektifleri' başlıklı haberinde ise 2015 yılında nükleer tehdidin pek olmadığına fakat Küba Krizi gibi sorunun büyüme ihtimalinin yüksek olduğu belirtilmektedir (Zegalov, 2015). Svobonnaya Pressa web sitesinde 'Ukrayna bozkırlarında Karayip krizi' başlığı altında çıkan haberde ise Mihail Gorbaçov ile yapılan röportajda Gorbaçov'un Küba ve Ukrayna Krizlerini aynı sorun olarak anlatması geçiyor (Evdokimov, 2015).

24 Şubat 2022 Yılından Sonra Çıkan Haberler

Rambler.ru web sitesinde 'Uzman, Karayip krizi ile Ukrayna'daki çatışma arasındaki farklardan bahsetti' başlıklı haberde ise Askeri ve Politik Araştırmalar Merkezi Müdürü MGIMO Profesörü Alexei Podberezkin, 1962'deki Karayip krizini ve şu anki çatışmayı karşılaştırıyor ve Rusya Federasyonu cumhurbaşkanı Vladimir Putin'in Basın Sekreteri Dmitry Peskov'un Küba ve Ukrayna Krizini aynı tutmasını doğru bulduğunu anlatıyor (Proşina, 2022).

Kommersant'da çıkan Kıyamet 'Dün ve Yarın' başlıklı haberde ise Kommersant'ın ABD Başkanı Joe Biden, bugünkü çatışmanın "nükleer Kıyamete" yol açabileceğini söylemesi üzerine araştırmaya başlayarak sorunu derinden araştırdıklarını anlatıyor. Kommersant CNN'de ABD Başkanı Joe Biden'ın açıklamalarının pek sıcak karşılanmadığını anlatıyor. Eski Savunma Bakan Yardımcısı Andy Weber, 'Politico'ya yaptığı bir açıklamada, 1962 olaylarından bu yana mevcut çatışmanın "Küba krizinden daha tehlikeli" olduğu konusunda uyarı bildirilmektedir (Chernenko, 2022).

25 milyondan çok izleyicisi olan RTVI haber ajansında 'Karayip krizi 60 yıl. Dünya nükleer savaştan nasıl kaçındı ve Ukrayna'daki çatışmayla paralellikler neler?' başlıklı haberinde ise: Ukrayna'daki askeri operasyonlar ne kadar uzun sürerse, çatışma 1962'deki Karayip kriziyle daha sık karşılaştırılır. Rusya Dışişleri Bakan Yardımcısı Sergey Ryabkov, krizin 60. yıldönümünün "Ukrayna çevresinde yaşanan zorlu çatışma bağlamında bugün olup bitenlere doğrudan bir yansıması olduğuna" inanıyor gibi açıklamalarla krizler arasında sıkı bir bağlantı olması haberi yapılmaktadır (Pudovkin, 2022).

Rusya'nın en çok okunan haber ajanslarından olan ve 1941 yılından faaliyetini sürdüren Ria Novosti haber ajansında (Azerbaycanda Karabağla ilgili doğru haberler yapmadığı için kısıtlanmıştır) çıkan 'Uzman, Ukrayna krizinin Karayipler'den ne kadar farklı olduğunu anlattı' Uruguay'ın eski savunma bakanı Jose Bayardi başlıklı haberinde ise Küba Füze Krizi ile pek çok benzerliğin olduğu anlatılıyor. Ancak bugün, nükleer gücün 1962'dekinden çok daha fazla olduğu, bu nedenle nükleer silahları içerebilecek bir çatışma karşısında gergin bir durumdayız, bu nedenle bugün, her zamankinden daha fazla bir çözüm bulunması gerekiyor" demiştir. (<https://ria.ru/20221016/politika-1824369960.html>, 2022). İzvestiyada çıkan Yedi fark RSMD'nin Genel Müdürü Andrey Kortunov - Karayip krizi ile bugünkü Rus-Amerikan çatışması arasındaki fark hakkında' başlıklı haberinde ise Ukrayna ve Küba krizleri arasındaki 7 temel fark anlatılıyor (Kortunov, 2022).

SSCB Basımında Küba Krizi Propagandası

İlk haber 1962 yılının 16 Ekim tarihinde Pravda gazetesinde: 'Tassın Haberi' olarak geçiyor. Bu haberde SSCB'nin 16 Ekim ve 30 Ekim ayları arasında balistik füzelerin denemelerini yapacakları anlatılmaktadır (Pravda, 1962). Diğer haberde ise 15 Aralık tarihinde ABD'nin balistik füze denemelerinin 1 günlük farkla ertelendiği haberi geçmektedir. Diğer bir haberde ise: Dün Almanya Dışişleri Bakanı Schroeder, ABD Dışişleri Bakanı Rask ile görüştü ve onunla bir konuşma yaptı. Bilgili çevrelere atıfta bulunan haber ajansları, Schroeder ve Raek'in Batı Berlin ilişkilerini ve Federal Almanya Cumhuriyeti ile ABD arasında tartışıklarını bildirmektedir (Pravda, 1962). Pravda gazetesinde yine ABD hakkında fakat komünist ideolojisine uygun bir haber yapmıştır. Burada amaç komünist propagandasının yapılmasıdır. Haberin metni: John Reed'in Anısına

Sovyetler Birliği'nin büyük bir arkadaşı olan John Reed'in adı, «Dünyayı Sarsan 10 Gün» adlı harika kitabın yazarı ülkemizde iyi biliniyor. Dün, SSCB Bilimler Akademisi Tarih Enstitüsü'nde, Amerikalı yazarın doğumunun 75. yıldönümünü kutlayan bir toplantı düzenlenmişti (Pravda, 1962). Toplantı katılımcıları, parlak bir konuşmada John Reed'in faaliyetlerini karakterize eden ABD Komünist Partisi'nin önde gelen figürü Henry Winston'un konuşmasıyla sıcak bir şekilde karşılanmıştı'. Bir diğer haberde ise Cezayir Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ben Bella ile ABD Cumhurbaşkanı Kennedy ile görüşün olması anlatılıyor (Pravda, 1962)

Pravda gazetesinde 17 Ekim 1962 yılında ABD ile ilgili haberlerden ilkinde şu haber yer almaktadır. 'N. S. Kruşçev'in resepsiyonu ABD'nin SSCB Büyükelçisi F. Kohler. 16 Ekim'de SSCB Bakanlar Kurulu Başkanı N. S. Kruşçev, ABD'nin SSCB Büyükelçisi F. Kohler'i Kremlin'de kabul etti ve onunla en önemli uluslararası sorunların yanı sıra Sovyet Amerikan ilişkilerinin sorularının ele alındığı bir görüşme yapıldığına değinilmiştir. Görüşme, samimiyet ve karşılıklı anlayış ortamında gerçekleşmişti (Pravda , 1962).

Görüşmeye SSCB Dışişleri Bakan Yardımcısı VV Kuznetsov ve SSCB Dışişleri Bakanlığı Yönetim Kurulu Üyesi MN Smirnovsky katılmıştır. Büyükelçiye ABD Büyükelçiliği Müsteşarı R. Davies eşlik etti. Bu olay ve haber sorunun başlamasına rağmen halen SSCB'nin her şeyi iyi gibi gittiğini gösteren bir diplomasi yürüttüğü görülmektedir' (Pravda , 1962). 16 ekimde yer alan diğer haberde ise ABD Komünist Partisi Başkanı Henry WINSTON hakkında makale yer almaktadır. Makalede Henry WINSTON'un ABD kamuoyunda kapitalist propagandasının çok güçlü olduğunu ama 22. Komünist Partisinin kurultayına katılmasının memnurluğunu ifade etmektedir.

Tam da bu yayında Küba Krizi ile ilgili habere bahsedilmektedir. ABD ve NATO ülkelerinin Küba'ya ambargo koymakla Küba halkını zor duruma sokmuştur (Pravda , 1962).

1962 yılının 18 Ekim tarihinde Meksika'nın bir önceki Cumhurbaşkanı'ndan alınan röportajdan bahsedilerek Lasoro Kardines hakkında bilgi verilerek onun ABD karşıtı röportaj hakkında geniş bilgi vermektedir. Bu röportaj o dönemin Meksika'da popüler gazetesi olan 'Dia'da yer almıştır. Küba'nın Cumhurbaşkanı Dortikos Küba'daki soruna değinerek Küba'nın tamamen ablukaya alınmasının

dünyada büyük sorunlar yaratacağını ve BM'nin iki Amerikan ülkesini bir araya getirememesinde duyduğu üzüntü anlatılmaktadır (Pravda, 1962).

Diğer haberde ise 'Küba, Ben Bella'yı konuk ediyor' başlığı ile geçiyor. Bu haberde ise Cezayir Cumhurbaşkanı Ben Bella'nın Küba'ya ziyaretinden bahsediliyor. Haberde Cezayir Cumhurbaşkanı Fidel Castro tarafından ve Küba halkı tarafından sıcak karşılandığı anlatılıyor (Pravda, 1962).

1962 yılının 19 Ekim'inde 'HALKIN BÜYÜK BAŞARISI' başlıklı makalede ise Çar Rusya'sının 1812 yılında Napoleon'u geri gönderdiği gibi Küba halkının da ABD ablukasından başarılı çıkacağına eminlik ifade edilmektedir (Pravda, 1962).

19 Ekim'de yer alan bir diğer haberde ise İngiltere'nin Küba'ya uyarısından geçiyor. Haberde İngilizler resmilerin göçmen taşıyan Küba gemilerinin tehlike oluşturmaması gerektiği uyarısı yer almaktadır. 19 Ekim'deki bir diğer haberde ise:

'KÜBA VE CEZAYİR: SÖMÜRGEÇİLİĞE SON!

HAVANA. 18 Ekim. (TASS). Sömürgeciliğin, emperyalist baskının ve yeni sömürgeciliğin ortadan kaldırılması, termonükleer savaş tehlikesini ortadan kaldırmak ve barışı güçlendirmek için gerekli bir ön koşuldur.

Küba Başbakanı Fidel Castro ve Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Başbakanı Ahmed Ben Bella burada yayınlanan ortak bildiriye, dünyanın dört bir yanındaki güvenlik önlemlerini aldıklarını söyledi.' Haberdan de görüldüğü üzere Cezayir'le de ilgili haber artık 3. Kez yer almaktadır. Bu defasında ise daha sert makale yayımlanmıştır. Bu haberde özellikle termonükleer savaş tehlikesinden bahsedilmektedir (Pravda, 1962).

20 Ekim 1962 yılında çıkan bir diğer haberde ise:

'HALKIN İRADESİ- BARIŞ NEDENİNİ SAVUNMAK BM'deki genel siyasi tartışma sona erdi

Aynı zamanda, Batılı güçler ve başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere, BM Genel Meclisini en önemli sorunların çözümünden uzaklaştırmaya çalışmışlardır. Bu nedenle delegasyonların büyük çoğunluğunun desteğini bulamamıştır. Cezayir Başbakanı Ben Bella'nın BM kürsüsünden konuşması sırasında salonda, Cezayir halkının özgürlük ve bağımsızlık mücadelesinde tüm dünyaya gösterdiği kahramanlık ve cesareten etkilenmiş gibiydi. Küba Cumhurbaşkanı Dortikos'un ateşli konuşması, Amerikalı politikacılara Özgürlük Adası'nın yalnız olmadığını, sadık arkadaşlarının olduğunu ve emperyalist soygunların zamanının azaldığını hatırlatmıştır.' (Pravda, 1962).

Haberde geçen diğer bilgede ise ABD gazetelerinin anket sonuçlarına göre halkın Küba ile normal ilişkiler saklamak istedikleri anlatılmaktadır: 'Kuzey Kaliforniya'da, San Francisco Chronicle gazetesi tarafından yapılan ankette bir kamuoyu yoklaması yapıldı. Anket sonuçları: ankete katılanların yüzde 86'sının Küba'ya yönelik bir saldırıya karşı olduğunu, yüzde 76'sının ablukaya karşı olduğunu ve yüzde 56'sının Küba ile normal koşulların tesis edilmesinden yana olduğunu gösteriyor! '. Bu anket haberi ise Sovyet propagandasına uygun olduğu için haberi yapılmıştır (Pravda, 1962).

Aynı gün geçen diğer haberde ise Havana'da açılacak tıp fakültesinden bahsedilmektedir: HAVANA ÜNİVERSİTESİ yeni Tıp Fakültesini açtı. Fakülte 800 öğrenciye sahip olacak. 240 tıp öğrencisi daha Santiago de Küba şehrinde ve eyalet üniversitesinde derslere başlayacaktır (Pravda, 1962).

Pravda gazetesinde geçen diğer Küba haberinde:
'Daily mail gazetesinin muhabiri şunları söylemişti:

ABD'ye, İngiliz ordusunun «ticaret gemilerini saldırılara karşı korumakla görevlendirilecekleri «konusunda ABD'ye bir uyarı yapıldığını söyledi. Küba göçünden gelen ve şu anda Karayipler'de bulunduğum İngiltere askeri gemilerinin müfrezesinin gerekli durumlarda güçlendirileceği» şeklinde konuşmuştu (Pravda, 1962).

21 Ekim'de Pravda gazetesinde geçen diğer Küba haberinde:

'Ben Bella, BM Genel Kurulu oturumuna katılarak ABD Başkanı Kennedy ve Küba Başbakanı Fidel Castro ile görüşmüştü.' (Pravda, 1962). Diğer bir haberde ise Almanya Demokratik Cumhuriyetinin ve Polonya devletlerinin Küba devletini ve halkını haklı davalarında desteklediklerini ve yanında olduklarını beyan edikleri belirtilmektedir (Pravda, 1962).

Pravda gazetesinin 23 Ekim'de çıkan haberine göre:

'BİRLİĞİ GÜÇLENDİRİN, BARIŞ DAVASINI SAVUNUN!

ABD yönetici çevreleri ateşle oynuyor.

Yemen halkı bağımsızlık için savaşıyor.

TEHLİKELİ VE SORUMSUZ EYLEMLER

Washington'da gizli toplantılar

Kennedy ülke gezisini iptal etmişti.

Küba'nın yakınında Amerikan birlikleri yoğunlaşıyor. Dün, pazar günü, Washington'daki birçok üst düzey Amerikalı yetkilinin ofisinin ışıkları geç saatlere kadar açıktı. Basında çıkan haberlere göre, aceleyle toplanan konferanslar gün boyu Amerikan başkentinde gece geç saatlere kadar devam etti. New York Herald Tribune'in gazetesinin sözleriyle, "Daha önce hiç bu kadar çok üst düzey yetkili pazar günleri ofislerinde bu kadar uzun süre toplanmamıştı." Gazeteye göre Başkan Kennedy, pazar gününe rağmen Beyaz Saray'daymış.' (Pravda, 1962).

Pravda gazetesi yine Küba Krizinde bir diğer çok önemli detaya dikkat çekmektedir: 'Amerikan basını, Washington'daki resmi çevrelerdeki ateşli faaliyeti sonucunda, devrimci Küba'nın kıyılarında ABD Deniz Kuvvetleri ve Hava Kuvvetleri'nin büyük bir yoğunlaşmasıyla çakıştığını ve bölgede -10'dan fazla gemi ve yaklaşık 20 bin Deniz piyadesi askerinin yoğunlaştığına dikkat çekiyor.' (Pravda, 1962)

Pravda gazetesinde Küba Krizi ile ilgili ABD'nin yaptığı askeri tatbikatların yoğunlaştığına dikkat çekiliyor: Amerika Birleşik Devletleri, Küba'nın yakın çevresinde büyük bir deniz ve hava kuvvetleri tatbikatı duyurdu. Tatbikatlara 45 savaş gemisi, 20 bine kadar Amerikan silah kuvvetleri personeli ve Tatbikata Deniz Piyadelerinin büyük kilit birlikleri katılmaktadır. Yabancı haber ajanslarına göre Porto Riko'nun Vieques adasındaki tatbikatlar sırasında büyük bir çıkarma operasyonu planlanıyor. Tatbikat alanına teçhizat ve yeni askeri birlikler naklediliyor. Ajanslar, özellikle, güdümlü füzelerle donanmış bir hızlı jet avcı uçağı filosunun Florida, Key West'teki Hava Kuvvetleri Üssü'ne geldiğini belirtiyor. Üsse acilen yeni bir kontrol kulesi inşa ediliyor (Pravda, 1962).

New York Times gazetesi, «İspanyolcada iyi konuşan» Koramiral Horacio Rivera tarafından öğretilere komuta edildiğini bildiriyor. Gazete, bu manevralar sırasında Amerikan Deniz Piyadelerinin «Başbakan Tiran» dan serbest bırakma görevini yerine getirmesi gerektiğini yazıyor. Aksine, Şartlı "düşman başbakanın adını tam tersine okursanız, ortaya çıkan şey: Castro' olduğunu göstermeye çalışmaktadır (Pravda, 1962).

Bu haberde ise ABD'nin Fidel Castro'nu 'Tiran veya düşman başbakan' değil aslında tersine okunduğunda en iyi başbakan olduğuna dikkat çekilmektedir. Pravda gazetesi hız kesmeden Küba Krizi etrafında oluşan sorunlara kayıtsız kalmayarak haberlerin sayısını önceki günlerle kıyaslama gittikçe artırmaktadır. 'Gerginliği artırmak için Washington'dan bir United Press International muhabirinin bildirdiğine göre: Bugün Amerikan Devletleri Örgütü Konseyi'nin Küba ile ilgili konuları görüşmek üzere çarşamba günü toplanacağı duyuruldu.

OAS Konseyi, sekreteryasından Dışişleri Bakanlarının 22 Ekim'de Küba sorunuyla ilgili gayri resmi toplantısına ilişkin bir karar alındı. Dışişleri Bakanları daha sonra Amerikan Devletleri Örgütü'nün yapabileceği şu sonuca varmışlardır: "Küba sorunuyla bağlantılı olarak üzerinde anlaşmaya varılanların ötesine geçen önlemler almak." (Pravda, 1962)

Pravda gazetesi yine tek taraflı propaganda yaparak Fransız basının ABD'ni eleştirdiğini bildiriyor: 'KÜBA KİMSE İÇİN TEHDİT DEĞİL

Fransız haftalık dergisi Amerikalı iftiracıları ifşa ediyor'

Haberde Fransa'nın 'Eksprees' dergisinin muhabiri Lafore'nin Küba'da kaldığını ve Küba'nın haksız olarak ABD tarafından ablukaya alındığını anlatmaktadır (Pravda, 1962).

Pravda gazetesi 24 Ekim'de Küba Krizinde ilk kez gazetenin en üst sağ köşesinde ve nihayetinde en yukarısında çok büyük sözcüklerle sloganlı çağrı yapılmaktadır.

ОБУЗДАТЬ ЗАРВАВШИХСЯ АМЕРИКАНСКИХ АГРЕССОРОВ!

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!
Коммунистическая партия Советского Союза

ПРАВДА

Орган Центрального Комитета
Коммунистической партии Советского Союза

Газета основана
5 мая 1912 года
В. И. ЛЕНИН

№ 297 (16153) Среда, 24 октября 1962 года Цена 3 коп.

РУКИ ПРОЧЬ ОТ КУБЫ!

Советский Союз обращается с призывом ко всем правительствам и народам поднять голос протеста против агрессивных действий Соединенных Штатов Америки в отношении Кубы и других государств, решительно осудить эти действия и поставить преграду на пути развязывания правительством США термоядерной войны.

Советское правительство сделает все от него зависящее, чтобы сорвать агрессивные замыслы империалистических кругов США, отстоять и упрочить мир на земле.

**З А Я В Л Е Н И Е
С О В Е Т С К О Г О П Р А В И Т Е Л Ъ С Т В А**

Вечером 22 октября президент США Кеннеди объявил, что он отдал приказ вооруженному флоту США перехватывать все суда, следующие на Кубу, подвергать их досмотру и не пропускать суда с оружием, которое по определению американских властей имеет наступательный характер. Отдан также приказ вести непрерывное и тщательное наблюдение за Кубой. Таким образом правительство США фактически устанавливает морскую блокаду Республике Куба. Одновременно начата высадка на американскую базу Гуантанамо, расположенную на территории Кубы, войск американской армии, а вооруженные силы США приводятся в состояние боевой готовности.

Эти беспрецедентные агрессивные действия президент пытается оправдывать рассуждениями о том, будто со стороны Кубы возникает угроза национальной безопасности Соединенных Штатов.

Советское правительство выразило глубокое сожаление по поводу того, что в этот момент, когда мир находится в состоянии напряженности, США предпринимают такие шаги, которые могут привести к новой мировой войне.

Весь мир облетела тревожная весть: американские империалисты предприняли беспрецедентные агрессивные действия, поставив мир перед угрозой новой термоядерной войны. Сконцентрировав свой атлантический флот в районе Карибского моря, американское правительство уполномочило президента Кеннеди с беспрецедентной наглостью заявить о намерении установить морскую блокаду Республики Куба и привлечь свои вооруженные силы в состояние боевой готовности.

Американский империализм, вставший на пути прогрессивных сил, никогда не создавался человеческой цивилизацией. Однако теперь не те времена, чтобы пираты могли действовать безнаказанно. «Если агрессоры развяжут новую, — говорится в публикованном сегодня Заявлении Советского правительства, — то Советский Союз нанесет самый мощный ответный удар». Заявления Советского правительства являются грозным предупреждением тем, кто терзает рассудок. У Советского Союза, у стран социализма и миролюбивых народов достаточно сил и средств, чтобы надеть спиральную рубашку на агрессора.

По всей Советской стране идут многотысячные митинги. Трудящиеся Советского Союза гневно протестуют против безразличия мировой общественности к угрозам, которые несет миру империализм США.

Весь мир и советский народ призывает США отказаться от попыток нанести ущерб Кубе, установить нормальные отношения с кубинским государством. Разве не убедительно звучит то, что кубинское правительство официально заявило о своем стремлении урегулировать путем переговоров с правительством США все спорные вопросы.

Сессия недавно, выступая на сессии Генеральной Ассамблеи ООН, президент Республики Куба Ф. Дорткос вновь заявил, что Куба всегда выражала готовность вести переговоры по обычным дипломатическим каналам или любым другим путем, чтобы обсудить разногласия, существующие между Соединенными Штатами и Кубой». Теперь президент США говорит, что эти заявления кубинского правительства будто бы недостаточно. Но так можно оправдать любую агрессивную авантюру.

Что касается вопроса Советского Союза Куба, то это вполне естественный шаг.

Şekil: 4 Pravda Gazetesi Başlık ve Manşetlerle Küba Krizinde Sloganlı Haberler Veriyor. (Pravda, 1962).

1. Kırmızı ile çizilmiş sloganda: ÖFKELİ AMERİKAN SALDIRGANLARINI TEADAVİ İÇİN!
2. Kırmızı ile çizilmiş sloganda: KÜBA'DAN ELLERİNİZİ ÇEKİN!
3. Kırmızı ile çizilmiş sloganda: DÜNYANIN DÜŞMANLARININ SUÇ PLANLARINI BOZMAK
4. Sovyet hükümetinin duyurusu (Pravda, 1962).

2. Kırmızı ile çizilmiş sloganda: 'Sovyetler Birliği, tüm hükümetleri ve halkları ABD'nin saldırgan eylemlerini protesto etmek için seslerini yükseltmeye çağırıyor. Amerika, Küba'ya ve diğer devletlere karşı, bu eylemleri şiddetle kınıyor ve ABD hükümetinin bir termonükleer savaş başlatmasına engel oluyor. Sovyet hükümeti, ABD emperyalist çevrelerinin saldırgan planlarını boşa çıkarmak ve dünya barışını savunmak ve pekiştirmek için elinden gelen her şeyi yapacaktır.' (Pravda, 1962).

3. Kırmızı ile çizilmiş sloganda: 'Endişe verici haberler tüm dünyaya yayılmıştır: Amerikan emperyalistleri, dünyayı bir dünya termonükleer savaş tehdidiyle karşı karşıya bırakarak eşi benzeri görülmemiş saldırgan eylemlerde bulundular. Atlantik filosunu Karayip Denizi'nde yoğunlaştıran Amerikan hükümeti, Başkan Kennedy'nin ağzından, benzeri görülmemiş bir küstahlıkla, Küba Cumhuriyeti'ne bir deniz ablukası kurma ve silahlı kuvvetlerini alarma geçirme niyetini açıklamıştır. Uluslararası bir jandarma rolünü üstlenen Amerikan emperyalizmi, uzun süredir Küba Cumhuriyeti çevresinde provokatif ağlar örüyor. Playa Giron 'daki olaylar hafızamda hâlâ tazedir. Tüm dünyanın

öfkesine sebep, Amerikan paralı askerlerinin açık denizde keyfiliği düzeltilmesi ve Küba'nın barışçıl şehir ve köylerine haydut baskınları neden oldu. Amerikan yönetici seçkinleri daha sonra bu eylemlere karışmadıkları iddiasıyla ilgili yanlış beyanların arkasına saklanmaya çalışmaktadır. Ama şimdi kartlar nihayet ortaya çıkıyor. Şu andaki tüm dünya tarafından açıkça görülüyor ki, eylemler, Kennedy hükümetine Eisenhower yönetiminden miras kalan ve yürütülen suç planının mantıksal sonucudur (Pravda, 1962).

Pentagon'un emriyle Amerikan yönetici çevreleri tarafından alınan önlemler, uluslararası hukukun temel normlarının, tüm uluslararası geleneklerin açık bir ihlalidir. BM Şartı'nın ilkeleriyle bağdaşmazlar. Bu, tüm barışsever uluslar için bir meydan okumadır. Bu tür eylemler, barışa ve insanlığa karşı işlenen suçlar nedeniyle Nürnberg ve Tokyo'da İkinci Dünya Savaşı'nı başlatmaktan sorumlu başlıca savaş suçlularını kınayarak insanlığın sonsuza dek sona erdirmeyi umduğu korsanlığın ve uluslararası soygunun doğrudan yeniden canlanmasını temsil ediyor.' (Pravda, 1962).

Pravda ve İzvestiya gazeteleri SSCB devletinin ana sütunu olan propaganda araçlarının başında gelen gazetelerden biri idi. Stalin bu gazeteler yayınlanmadan birçok haber ve başlığı kendisi kontrol etmiştir. Küba Krizinin daha da ağırlaşması durumu SSCB merkezi gazetelerine yansıtılmaktadır. 24 Ekim 1962 yılında birçok haber çok sert dille açık aşikâr ABD devletini daha ihtiyatlı davranmakta uyarıyor. Başta Kennedy hükümeti olmakla birçok resmilerin açıklamalarını Küba devletinin işlerine karışmak gibi değerlendirilmiştir.

4.Kırmızı çizgili haberde ise Pravda gazetesinin 'Sovyet hükümetinin duyurusu' başlıklı haberinde ise: '22 Ekim akşamı ABD Başkanı Kennedy, ABD Donanmasına Küba'ya giden tüm gemileri durdurma ve onları ablukaya alınması doğru değildir. ABD makamlarının tanımına göre saldırgan nitelikte olan silahlı gemilerin taranması ve izin verilmemesi ve Küba'nın sürekli ve dikkatli bir şekilde izlenmesi emri de verildi. Böylece, ABD hükümeti aslında Küba Cumhuriyeti'ne bir deniz ablukası kurmuş durumdadır. Küba topraklarında bulunan Amerikan'ın Guantanamo üssünde, yeni Amerikan birlikleri ve ABD silahlı kuvvetleri savaşa hazır duruma getirilmiştir.

BM Şartı'na göre, büyük ya da küçük tüm ülkeler hayatlarını kendi yöntemleriyle inşa etme, güvenliklerini sağlamak için gerekli gördükleri önlemleri alma, özgürlüklerine ve bağımsızlıklarına tecavüz eden saldırgan güçleri püskürtme hakkına sahiptir. Sovyet Hükümeti, Sovyetler Birliği'nin emrindeki tüm silahların saldırganlara karşı savunma amaçlarına hizmet ettiğini ve hizmet etmeye devam edeceğini bir kez daha teyit eder. Günümüzün uluslararası koşullarında, Sovyetler Birliği'nin elinde nükleer füzeler de dahil olmak üzere güçlü silahların varlığı, emperyalizmin saldırgan güçlerini bir imha dünya savaşı başlatmaktan alıkoymanın belirleyici aracı olarak kabul ediliyor. Sovyetler Birliği bundan böyle bu görevi tam bir kararlılık ve tutarlılıkla yerine getirecektir.

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı konuşmasında, ABD topraklarına en az bir nükleer bomba düşerse, Amerika Birleşik Devletleri'nin karşılık vereceğini söyledi. Böyle bir açıklama ikiyüzlülükle doludur, çünkü Sovyetler Birliği, saldırganlık yapılmadığı sürece tek bir Sovyet nükleer bomba 'sının Amerika Birleşik Devletleri'nin veya başka bir ülkenin üzerine düşmeyeceğini defalarca ifade etmiştir. Sovyet halkı tarafından yaratılan ve halkın elinde bulunan nükleer silahlar asla saldırı amacıyla kullanılmayacaktır.

Ancak saldırganlar bir savaş başlatırsa, Sovyetler Birliği en güçlü misilleme darbesini vuracaktır. Amerika Birleşik Devletleri, kendini savunması için gerekli askeri teçhizatın, elbette bağımsızlığına değer veren hiçbir devletin anlayamayacağı gibi haklı olarak Küba topraklarından çıkarılmasını talep ediyor. Sovyetler Birliği her zaman BM Şartı'nın ilkeleriyle uyum içinde olmuştur ve sürekli olarak barışı korumayı ve güçlendirmeyi amaçlayan bir politika izlemiştir ve izlemektedir.' (Pravda, 1962)

Bu haberle ise SSCB ABD hükümetine resmi uyarılarda bulunmaktadır. BM'nin yasalarına göre Küba'nın bağımsızlığına değinilmektedir. Aynı zamanda nükleer tehditte bulunursa nükleer silahla

cevap vereceği ve Kennedy'nin meşhur 22 Ekim halka müracaatı anlatılmaktadır. Diğer çok önemli husus ise Küba'da nükleer silahların bulundurulmasına karşı çıkan ABD'ye hak kazandırmasıdır.

Şekil: 5. Likhachev Moskova Otomobil Fabrikası işçileri, çalışanları, mühendisleri ve teknisyenlerinin 'Küba Halkını Destekleyen' mitingi (Pravda, 1962)

Fabrika çalışanlarının toplanarak Küba'ya desteği 24 Ekim tarihinden başlamıştır. Mitingde ellerinde 'Biz Küba'yla Beraberiz' 'Ellerinizi Küba'dan Çekin' afişleri taşınmaktadır. 24 Ekim'de çıkan diğer haberlerin başlıkları şunlardır:

'Emperyalist Beyler, Başınızı Ateşe Götürün', 'HALK ABD Emperyalistlerinin Saldırgan Eylemlerini Protesto Ediyor', 'KARARLI ÖNLEMLER GEREKİYOR SSCB ve Küba'nın Güvenlik Konseyi'ne itirazları', 'Provokasyona bahane yok', 'ÖZGÜRLÜK ADASI CEVAP VERMEYE HAZIR', 'NATO müttefikleri endişeli', 'AMERİKA'YI UTANDIRAN KORSAN EYLEMİ', 'FELAKETİ ÖNLEMEK İÇİN' gibi haberler Küba Krizi ile ilgili olarak ABD ve Batı karşıtı olarak propaganda amaçlı yapılmıştır (Pravda, 1962).

25 Ekim'de çıkan N. S. Kruşçev'in Bertrand RUSSELL'e Cevabı başlıklı makalede ise Kruşçev'in: 'Sevgili Bay Russell! Telgrafınızı aldım ve ABD'nin dünyayı savaşın eşiğine getiren saldırgan eylemleriyle bağlantılı olarak gösterdiğiniz ilgi için size en içten şükranlarımı sunuyorum'. Kruşçev Lord Rusell'e onları desteklediği için teşekkür ediyor (Pravda, 1962)

25 Ekim'de 'SAVAŞ TEHDİTLERİNİ KALDIRIN' haberinde ise: 'Sovyetler Birliği temsilcisi olarak gündemde konuşan I. A. Rni, ABD'nin suçlamalarını ve tehditlerini kabul etmediklerini anlatıyor.' (Pravda, 1962)

25 Ekim'deki diğer makalede ise: 'GÜÇLÜ İRADE, GÜÇLÜ KARARLILIK Kardeş ülke hükümetlerinin açıklamaları' haberinde: Çekoslovakya, Bulgaristan, Macaristan, Moğolistan gibi sosyalist ülkeler, Küba'nı desteklediğine ait bilgiye yer verilmektedir. Diğer makalede: 'DÜNYA HALKLARI AMERİKAN MACERACILARINI ÖFKEYLE DAMGALIYORLAR! ELLERİNİZİ KÜBA'DAN UZAKLAŞTIRIN, YERYÜZÜNDE BARIŞA KAVUŞALIM.' (Pravda, 1962)

25 Ekim'deki diğer makalede şu başlıklar yer almaktadır: 'KÜBA ÖZGÜRLÜK MÜCADELESİNDE BİRDİR!', 'ÇİN HALK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİNİN AÇIKLAMASI', 'KÜBAYA MEKTUP şiiiri', 'SALDIRGANLAR UTANIN!', 'Kozmonot birliklerinde miting'e diğer başlıklı makaleler yer almaktadır.

Şekil: 6. Moskova’da ABD Büyükelçiliğinin Karşısında Küba’ya Destek Mitingi (Pravda , 1962).

Miting İkinci Dünya Savaşında olduğu gibi Küba Krizinde etkili bir yöntem olarak kullanılmıştır. 26 Ekim tarihinde çıkan haberde ise: BM Genel Sekreteri U Thant’a N. KRUŞÇEV’in cevabı: ‘Sayın U Thant, Talebinizi aldım ve burada yer alan teklifi dikkatlice inceledim. Girişiminizi memnuniyetle karşılıyorum. Karayip Denizi’ndeki durumla ilgili endişelerinizi anlıyorum, çünkü Sovyet Hükümeti de bu durumu çok tehlikeli buluyor ve Birleşmiş Milletler ‘in acil müdahalesini gerektiriyor. (Pravda , 1962)

Barışın yararına olan önerinize katıldığımı size beyan ederim.

İçtenlikle

N. KRUŞÇEV.

25 Ekim 1962’

26 Ekim’de Küba Krizi ile ilgili yer alan diğer başlıklar: ‘DÜNYANIN TÜM DÜRÜST İNSANLARI KÜBA’NIN YANINDA’, ‘SOVYET İŞÇİLERİNİN SÖZÜ’, ‘AMERİKAN EMPERYALİZMİNİN SÜRDÜRÜLMESİNE EZİCİ BİR CEVAP VERİN!’, ‘SALDIRGANLARI KONTROL ET!’, ‘SAVAŞA GİDEN YOLU KAPATIN!’, ‘DÜNYANIN KADERİ İNSANLIĞIN ELİNDE’, ‘MASKELERİ DÜŞTÜ’ (Pravda , 1962).

Şekil 7. ABD'nin Küba Cumhuriyeti'ne yönelik saldırgan eylemlerini protesto amacıyla Bakü'de Öğrenci Gösterisi Düzenlenmiştir (Pravda , 1962).

27 Ekim tarihinde geçen haberde ise:

'Ekselansları Sayın Nikita Kruşçev'e,
Sovyetler Birliği Bakanlar Konseyi Başkanına

Dün adresime verdiğiniz cesaret verici yanıt için Ekselanslarına çok minnettarım. Yarın Büyükelçi Zorin ile görüşmelere başlamayı umuyorum ve bu görüşmelerin sonucunun ilgili tüm taraflar için tatmin edici olacağına ve barış davasına fayda sağlayacağına inanıyorum.' (Pravda , 1962)

27 Ekim tarihinde gazetede geçen başlıklar: 'BARIŞÇI SOVYET GÜCÜNÜN DELİLİ', 'Yeryüzündeki barışı savunun ve güçlendirin!', 'Küba selamlıyor, Amerikalılar ablukayı kaldırmalı', 'HALK ABD'NİN SALDIRGAN POLİTİKASINI REDDEDER-SOVYET POZİSYONU DÜNYANIN UMUTU', 'Küba nöbette!', 'ÖZGÜRLÜK ADASI (Küba için) İÇİN MOSKOVA RADYOSUNUN YAYINLARI 've diğer haberler yer almaktadır. (Pravda , 1962)

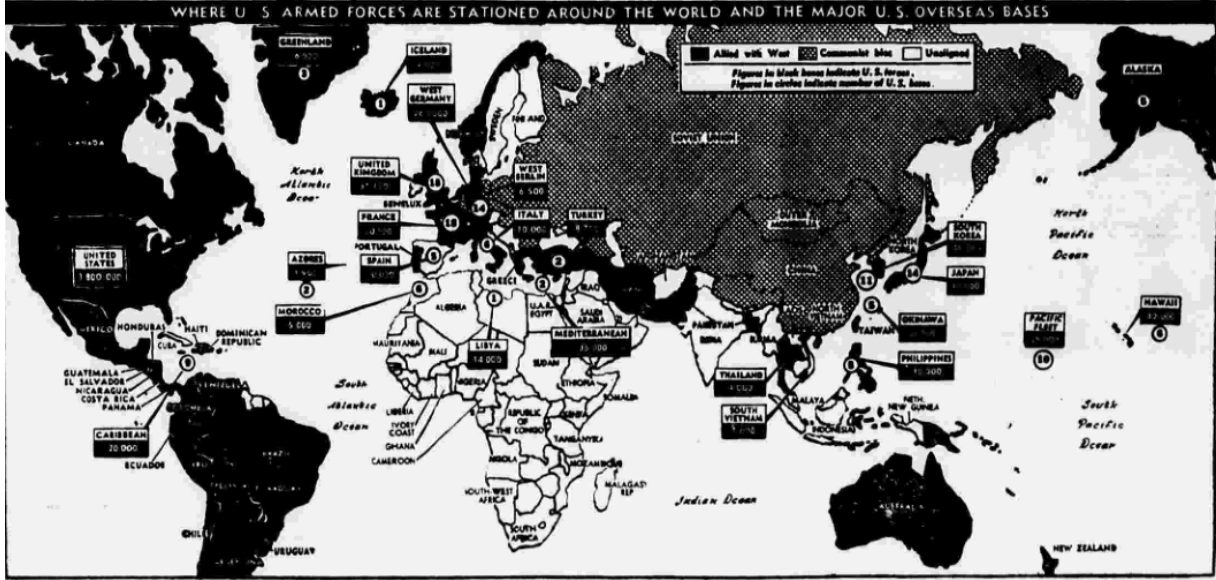
'SSCB resmisi Aleksandrovich Zorin BM'de konuşmasında şunları söylemiştir :18 Ekim'de Kennedy herhangi bir gerçek sunmadı ve 22 Ekim'de ABD'nin SSCB gemilerini batıracağını duyurdu. Ego normal bir ilişki midir? Bu soygundur ama bu soygunla siyaset yapılamaz.' Bu tür haberler gerilimin halen devam ettiğinin göstergesidir (Pravda , 1962).

'Nikita Kruşçev : Ülkenizi güvende tutmak istiyorsunuz ve bu anlaşılabilir bir durumdur. Ama Küba da bunu istiyor; Bütün ülkeler kendilerini güvende tutmak istiyorlar. Ama biz, Sovyetler Birliği, hükümetimiz, müttefiklerimizin askeri üslerini kuşattığınız, askeri üsleri kelimenin tam anlamıyla ülkemizin etrafına yerleştirdiğiniz, füzenizi konuşlandırdığınız gerçeğiyle ifade edilen eylemlerinizi nasıl değerlendirebiliriz? Bu bir sır değil. Amerikalı sorumlu kişiler bunu meydan okurcasına ilan ediyor. Füzelere İngiltere'de, İtalya'da ve bizi hedef alıyor. Füzelere Türkiye'de bulunuyor.

Küba için endişeleniyorsun. Endişelendiğini söylüyorsun çünkü Amerika Birleşik Devletleri kıyılarında olan bir ülkedir. Amerika deniz yoluyla 90 mil. Ama Türkiye yanı başımızda. Neden ülkenizin güvenliğini ve saldırı olarak adlandırdığınız silahların kaldırılmasını talep etme hakkınız olduğunu düşünüyorsunuz da bu hakkı bizim için tanımıyorsunuz?' (Pravda, 1962)

28 Ekim'de Pravda gazetesinde çıkan bu haber SSCB hükümetinin Türkiye'de yerleştirilen nükleer tehdidin yanı başlarında olduğundan duyduğu endişeye değinilmektedir. Bu mektup direk Kennedy'ye yönlendirilmişti. (Pravda, 1962)

28 Ekim'de Küba Krizi ile ilgili geçen haberler: 'HALK ABD Emperyalistlerini Utandırıyor', 'İnsanlık Sovyetler Birliği'nin Barışsever Önerilerini Memnuniyetle Karşılıyor', 'Ellerini Küba'dan Çek!', 'Mitingler, Gösteriler, Grevler', 'ABD Askeri Üsleri Saldırganlık Ocaklarıdır'. (Pravda, 1962)

Şekil 8. ABD Askeri Üslerinin Bulunduğu Ülkeler (Pravda, 1962).

ABD Askeri Üslerinin Bulunduğu Ülkeler haberi ise ABD basının ünlü gazete ve dergilerinden alıntı yapılarak koyulan bir resimdir. Resimde Türkiye'de bulunmaktadır.

29 Ekim'de ise Nikita Kruşçev'un şu mektubu yer almaktadır:
'Sayın Başkan!

27 Ekim tarihli mesajınızı aldım. Tüm dünyayla barışı korumak için artık üzerinizde olan sorumluluğu anlamanız memnuniyet ve takdir edicidir. Ben çok anlayışlıyım! Saldırı olarak adlandırdığınız silahın gerçekten de müthiş bir silah olması sizi ve Amerika Birleşik Devletleri halklarını dehşete düşürüyor'.
28 Ekim Küba Krizinin siyasal olarak çözülen bir günüdür. Pravda gazetesinde 29 Ekim'de Nikita Kruşçev'un Kennedy'ye verdiği cevap SSCB'nin Küba'daki silahları geri göndereceğinin sübutudur. Nikita Kruşçev Kennedy'ye cevabı Pravda'da yer almaktadır:

'Siz ve biz bu silahların ne olduğunu anlıyoruz. Tehlikeli çatışmanın ortadan kaldırılmasını en kısa zamanda tamamlamak için Barış işi için, barışa susayan tüm uluslara güven vermek, Sovyetler Birliği halklarının istediği kadar barış istediğinden emin olan Amerika halkını yatıştırmak için, Sovyet hükümeti, daha önce verilen talimatlara ek olarak, silah yerleştirme sahalarında daha fazla çalışmayı durdurma talimatlarına ek olarak, saldırgan dediğiniz silahları sökmek, paketlemek ve Sovyetler Birliği'ne geri dönmek için yeni bir emir verdi.' (Pravda, 1962)

Kennedy'nin cevabı ise böyledir:

'Başkan Kruşçev'in Küba'daki inşaatı durdurma, saldırıyı durdurma ve BM gözetimi altında Sovyetler Birliği'ne iade etme konusundaki devlet kararını alkışlıyorum. Bu önemli ve barışa yapıcı katkıdır.' (Pravda, 1962).

29 Ekim'de Pravda gazetesinde Küba Krizi çözüldüğü için azalmıştır. Fakat anti-kapitalist ve komünist propagandası devam etmekte idi. SSCB'nin sayesinde sorunun çözüldüğüne ait bilgiler yer almaktadır.

29 Ekim'de Küba Krizinin çözülmesine ait çıkan bilgiler şunlardır: 'Zihin Zafere Ulaşmalıdır!' 'İnsanlık, Sovyetler Birliği'nin barışsever önerilerini onaylıyor', 'Küba Sizinleyiz', 'Küba Barışın Güçlendirilmesine Katkı Sağlayacak'.

30 Ekim tarihinde ise Pravda gazetesinde SSCB ve dünya halklarının SSCB'nin barışçıl tutumunu ve kararını desteklediğini anlatan başlık ve haberler yer almaktadır. Onlar aşağıdaki gibidir: 'Halklar SsCb Hükümetinin Bilge Eylemlerini Sıcak Bir Şekilde Onaylıyorlar', 'Sovyetler Birliği bir dünya savaşının çıkmasını engelledi', 'Raul Castro'nun konuşması', 'Barışın Korunmasına Üstün Katkı İnsanlık', 'Sovyet hükümetinin barışçıl adımlarını memnuniyetle karşılıyor', 'Saldırganların Planları Engellendi', 'Tehdit Ortadan Kalkmaya Başladı'.

SONUÇ

Pravda gazetesi Küba Krizi ortaya çıkana kadar genel olarak ABD ve Batı dünyasına karşı propaganda yapmaktaydı. İlk önce krizin başlanmasını Cezayir ve Küba cumhurbaşkanlarının karşılıklı birbirini desteklemesi yer almaktadır. 24 Ekim'de ise tamamen farklı ve manşetli haberler çıkmaya başladı. Bu 24 Ekim'de çıkan haberde ilk kez gazetede 'KÜBA'DAN ELLERİNİZİ ÇEKİN!' gibi sert uyarılarla karşı taraf uyarılmakta idi. Haber başlıkları orta ve son sayfalarında daha çok çok büyük sözcüklerle yazılmaktadır. Pravda tüm sayılarında olduğu gibi Küba Krizinde çıkan sayılarında da geleneksel komünist propagandasını kapsıysan haberlere yer verilmektedir.

Pravda gazetesinde sadece resmi haberlere yer verilmekte idi. SSCB'nin dünyanın birçok ülkesinde gazete temsilcileri vardı. Tüm haberlerde sadece SSCB propagandasına uygun haberler temsilciler tarafından hazırlanan özel haberlerle yapıldığı görülmektedir. Bazı haberlerde ABD basınında çıkan haberlerin Küba halkını ve devletini tehdit ettiğini bildirerek sanki ABD'de çıkan haberlerin tüm Küba halkına tehdit oluşturduğu belirtilmektedir.

Pravda ve İzvestiya gazeteleri SSCB hükümeti tarafından direk denetlenen gazeteler idi. Pravda gazetesinde 15- 16 Ekim tarihleri arasında ABD ile ilgili haberler olsa da Küba Krizinden bahsedilmemektedir. Aksine SSCB Bakanlar Kurulu Başkanı N. S. Kruşçev, ABD'nin SSCB Büyükelçisi F. Kohler'i Kremlide görüşünden bahsedilerek her şeyin iyi olduğu gösterilmeye çalışılmıştır fakat aslında bu görüşte ABD Küba Krizi ile ilgili endişelerini dile getirmişti. 16 Ekim'de ilk kez Küba'ya uygulanan ambargodan bahsedilmektedir. 18 Ekim'de Cezayir'le Küba arsında ilişkilerinin iyi düzeyde olduğunu değinilmektedir.

Mitingler de hiç ara kesmeden devam eden bir propaganda yöntemi idi. SSCB için çok önem taşıyan siyasi sorunlarda miting ve protestolar bir propaganda yöntemi olarak kullanılmakta idi. SSCB ister sokaklarda isterse de fabrikalarda yapılan mitingleri artık gelenek haline getirmiştiler. Rastlantılar arasında ise ilk miting olarak Likhachev Moskova Otomobil Fabrikasında yapılan miting gözükmektedir. Fabrikalarda yapılan propagandalarda fabrikanın direktörü tüm çalışanları toplayarak SSCB devletini savunan konuşmalar yapıyorlardı. Sonrasında ise konuşmacılar yüksek sesle ve bir nevi şiir dilinde özel propaganda konuşmaları yapmışlardır.

Diğer miting ise ABD'nin Moskova'da yerleşen büyükelçiliği karşısında yapılmaktadır. Bu tür mitingler SSCB devletinin yöneticileri tarafından kontrol edilmekte idi. Mitinge katılanlar ellerinde Küba halkını destekleyen plaketlerle katılarak Küba halkına desteklerini ifade etmişlerdir. Bir diğer miting ise Azerbaycan SSCB'sinin başkenti Bakü'de yapılmıştır. Bakü'nün merkezi sokaklarına toplanan öğrenciler da ellerinde Küba'nı destekleyen plaketlerle ve yüksek sesle sloganlar seslendirerek Küba devletini desteklemişlerdir.

19 Ekim'de ise İngiltere'nin Küba'nı uyarması ile Küba konusunun arttığı görülmektedir. 19 Ekim'deki diğer haberde 1812 yılında Napoleon'un ablukasından Moskova'nın kurtulduğu gibi Küba'nın da bu ablukadan kurtulacağı ifade edilmektedir.

20 Ekim'de ise ABD'de yapılan anket sonuçlarına göre ABD halkının savaştan yana olmadığı ifade edilmektedir. 21 Ekim'de ise İngiltere'ni Küba göçmenleri konusunda ABD'ni uyardığı görülmektedir. Bir diğer haberde ise Almanya ve Polonya devletlerinin Küba'nı desteklediği ifade edilmektedir. 23 Ekim'de ise birçok sloganlı ve ABD karşıtı haberler ve Oval Odasının ışıklarının sabaha kadar kapatılmadığının ve konuşmaların davet ettiğini bildirmektedir.24 Ekim'de ise ilk kez 4 ana başlıklı ve manşetli haberlerin hepsi Küba Krizinin daha da büyüdüğünü göstergesidir.24 Ekim'den sonra SSCB'nin resmi mektupları ve BM'deki çıkışları ile Küba Krizinde haklı olduğu gösterilmektedir.

25 Ekim'de 'SAVAŞ TEHDİTLERİNİ KALDIRIN' gibi haberlerle ABD'ye uyarılar yapılmaya başlanılmıştır. Moskova'daki ABD elçiliğinin karşısında Küba'ya destek mitingi geçirilmiştir. 26 Ekim tarihinde ise BM Genel Sekreteri U Thant'la N. KRUŞÇEV' arasında sorunun çözülmesi için resmi mektuplaşmalar yer almaktadır. ABD karşıtı haberler ise daha da sert şekil almıştır. 26 Ekim'den 29 Ekim'e kadar ise N. KRUŞÇEV' ve Kennedy arasındaki resmi yazışmalar BM'deki resmi konuşmalarla SSCB'ye hak kazanılmaktadır. 29 ekimden ise sorun tamamen çözülmüş gibi ve bunun başlıca oyuncusu ise SSCB olarak gösteriliyor.30 Ekim'den ise SSCB'nin barışçıl davranışları sonucunda sorunun çözüldüğü gösterilmektedir.

Pravda gazetesinde bazı başlıklar büyük bazıları ise küçük harflerle yazılmıştır. Bu Pravda gazetesinin yayın politikasından ileri gelmektedir. Aynı zamanda bu haber içeriklerine göre de farklı bilir. Bazı haberlerde daha çok dikkat çekmek için de kullanıla bilinir. Diğer yapılan haberlerde olduğu gibi Küba Krizinde de SSCB yöneticilerinin resmî açıklamaları, mektuplaşmaları ve konuşmaları yer almak tada idi. Pravda gazetesi burada sadece SSCB tarafının açıklamalarını vermiştir. Eğer diğer tarafın açıklamaları da komünist partisine uygunsa o zaman karşı rafın da açıklamaları ve mektuplaşmaları da veriliyordu. N. KRUŞÇEV' ve Kennedy arasındaki resmi yazışmalar ve BM genel sekreteri U Thant'la arasındaki resmi yazışmalarda da sadece SSCB tarafının bu krizde haklı olduğunu ve Küba devletini ve halkını desteklediklerinin propagandası yapılmaktadır.

Bu tür propaganda yöntemleri gazetelerin en başında yer alıyor ve daha sonrasında ise bu başlıklara ve haberlere uygun propaganda elementleri kullanılmaktadır. Örneğin SSCB resmi Zorin'in konuşmasında olduğu gibi SSCB'nin diploması alanında da zafer kazandığı anlatılmaktadır. Fakat Prvada gazetesi SSCB roketlerinin ve Kızıl Ordu mensuplarının Küba'ya hangi tarihte ve hangi koşullar altında gittiğinin detayları verilmektedir. Fakat N. KRUŞÇEV kendi konuşmalarında defalarca bu isteği hem Küba devletinin isteği üzerine olduğunu ifade etmektedir.

N. KRUŞÇEV kendi konuşmalarında Türkiye konusuna değinerek roketlerin onlara çok yakın mesafede olduklarını anlatmakta idi. O ABD devletinin Florida eyaletinin 90 mil yakınlığında yerleşen Azad Adanın ABD'ye çok yakın bulunduğunun farkında olduklarını ve ABD devletinin kaygılarını anladıklarını bildiriyordu. SSCB'nin barıştan yana olduğu için tüm nükleer savaşın tüm sorumlusunun ABD tarafında olduğu gösterilmekte idi.

Küba Krizinden tam 60 yıl sonra Ukrayna Krizinin ortaya çıkması bu krizler arasında benzerlikleri ve farklılıkların araştırılması gerekiyor. Özellikle de ABD Başkanı Joe Biden'ın Ukrayna Krizini Küba Krizinden sonra en büyük nükleer tehdit olarak görmesi Küba Krizine giderek o dönemle Ukrayna krizi arasında bir bağın olup olmadığının araştırılması gerektirmiştir.

Rusya Federasyonun Cumhurbaşkanı Vladimir Putin açıklamalarında kendisinin Kruşçev'e benzetilmesini doğru bulmadığını bildirmiştir. Vladimir Putin ilk nükleer bombanı Japonya'ya karı ABD'nin kullandığını ve Japonya dersliklerinde bu bombanı müttefiklerin attığının yazılmasından üzüntüsünü ifade etmiştir.

Fakat başta Tass haber ajansı olmakla birçok ünlü Rus haber ajanslarında Küba Krizi ile Ukrayna Krizi aynı safta tutulmuştur. Rusya Dış İşleri Bakanı Sergey Lavrov'un ve Vladimir Putin'in basın sekreteri Dmitry Peskov'un açıklamaları Rusya kamuoyunda böylesine bir benzetmenin olduğunun göstergesidir.

Diğer taraftan ise Rusya Devlet Televizyonu Rosiyya başta olmakla birçok iktidar yanlısı televizyon ve internet kanallarında yeni belgeseller çekilmiş veya eski belgeseller yeniden yayınlanmaya başlanmıştır. Bu belgesellerde SSCB devletinin büyük diplomasi zaferinin kazandığı ve Küba Krizinde tamamen haklı olduğu gösterilmektedir.

Belgesellerde o dönemin üst düzey ordu yöneticileri ve devlet yetkilileri konuşturularak bu zaferin nasıl kazanıldığı ve ABD'nin Türkiye ve İtalya'dan nükleer silahlarını geri çektiği gösterilmektedir. Fakat bu belgesellerin SSCB dönemindeki gibi eski ve şiir dilinde olan propaganda yöntemleri kullanılmamıştır. Hatta bazı eleştirel yaklaşımlar bile yapılmıştır. Belgesellerde daha çok tarihi kanıtlara ve belgelerle dokunulmuştur. Hatta Amerikan tarafının da fikirleri öğrenilmiştir.

KAYNAKÇA

Anthony R. & Pratkanis, E. A. (2002). Propaganda, Düşünce Perspektifi. E. A. Anthony R. Pratkanis içinde, *Propaganda Çağı* (s. 54). Moskova: Olma Press.

Bernays, E. (2010). *Propaganda* (s. 92). içinde Moskova.

Chernenko, E. (2022, 12 Ekim). <https://www.kommersant.ru/doc/5608420>.

Demina, O. (2003).

https://smotrim.ru/brand/58702?utm_source=internal&utm_medium=serp&utm_campaign=serp.

Enstitüsü, R. İ. (2022, Kasım 4). <https://web.telegram.org/z/#-1117628569>.

Ermilin, P. (2015, Mart 22). <https://www.pravda.ru/world/1253116-ukraine/>. pravda.ru. adresinden alındı

Evdokimov, A. (2015, Ocak 19). <https://svpressa.ru/blogs/article/110243/>.

Fedorovich, M. B. (2022, Mart 3). Karayip krizinden sonra Sovyet-Küba ilişkileri, geri çekilmenin çöküşü ve geleceğe yönelik dersler. *Iberoamerikan defterleri*, s. 4.

L. Harold. (2021). *DÜNYA SAVAŞINDA PROPAGANDA TEKNİĞİ* (s. 49). içinde Moskova: Sosyal Bilimlerde Bilimsel Bilgi Enstitüsü.

S. Herbert. (1980). *Bilinç Manipülörleri* (s. 81). içinde Moskova: Düşünce.

<https://ria.ru/20221016/politika-1824369960.html>. (2022, Ekim 10).

<https://www.kinopoisk.ru/series/1367857/>. (2019).

https://www.mid.ru/ru/foreign_policy/news/1835806/. (2022, Ekim 30). Rusya Dış İşleri Bakanlığı. adresinden alındı

I.V., B. (2018). Küba Füze Krizi ve ABD Kongresi. *Moskova Devlet Bölge Üniversitesi Bülteni*, s. 3.

Kortunov, A. (2022, 17 Ekim). <https://iz.ru/1411020/andrei-kortunov/sem-otlichii>.

Kruşçev, N. (2016). N. Kruşçev içinde, *Anılar. Zaman. İnsanlar. İktidar* (s. 495). Moskova: Veçe.

Kulikova, Y. I. (2017). *Siyasal İletişim*. içinde Krasnoyarsk: Sibirya Federal Üniversitesi.

Leonidovna, N. (2005, Nisan 27). Fransız Diplomasisi Ve Küba Krizi. *Rusya Bilimler Akademisi St. Petersburg Tarih Enstitüsü*, s. 4.

Malakhov, V. T. (2016). 1962 Karayip Krizi: Tarih Ve Günümüz. *Moskova Devlet Dil Üniversitesi Bülteni. Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 2.

Orlov, A. (2000). Güç testi: Berlin ve Küba. *Süper Güçlerin Gizli Savaşı* (s. 409). içinde Moskova: Veçe.

Proşina, E. (2022, Kasım 22). <https://news.rambler.ru/politics/49739919-ekspert-rasskazal-ob-otlichiyah-karibskogo-krizisa-i-konflikta-na-ukraine/>.

Pudovkin, E. (2022, Ekim 17). <https://rtvi.com/stories/karibskomu-krizisu-60-let-kak-mir-izbezhalyadernoj-vojny-i-kakie-paralleli-s-konfliktom-na-ukraine/>.

Trunov, F. (2013). *MOSKOVA ÜNİVERSİTESİ BÜLTENİ. ULUSLARARASI İLİŞKİLER VE DÜNYA SİYASETİ*, s. 8.

V.I., Y. (2007). 'ANADYR' Strateji Operasyonu (s. 245). içinde Moskoav: MOVVİK.

Zegalov, L. (2015, Mart 3). https://www.ng.ru/ng_politics/2015-03-03/9_cuba.html.

(1962, Ekim 17). *Pravda* .

(1962, Ekim 20). *Pravda*, s. 3.

(1962, Kasım 22). *Pravda*.

(1962, Ekim 24). *Pravda*, s. 1.

(1962, Ekim 25). *Pravda*, s. 2.

(1962, Ekim 26). *Pravda* , s. 2.

(1962, Ekim 27). *Pravda* , s. 1.

(1962, Ekim 28). *Pravda*.

(1962, Ekim 29). *Pravda*, s. 1.

(1962, Ekim 21). *Pravda*, s. 3.

(1962, Ekim 23). *Pravda*, s. 4.

(1962, Ekim 16). *Pravda*, s. 1.

(1962, Ekim 16). *Pravda*, s. 3.

(1962, Ekim 18). *Pravda*, s. 3.

(1962, Ekim 19). *Pravda*, s. 2.